

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

Показатељи који се прате у овој области се односе на однос према српском језику и ћириличком писму, као културним и традиционалним вредностима у нашој земљи.

Ови показатељи се прате због огромног историјског, културног и идентитетског значаја овог писма у нашој земљи.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

У предметној области се није спроводио документ јавне политике или пропис, с тога није могуће представити резултате спровођења истих.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже су: пре свега Закон о службеној употреби језика и писма, али на индиректан наче и низ других закона који се односе на коришћење српског језика и ћириличног писма.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Ћирилица је у овом закону квалификована као *матично писмо* српског језика, с обзиром на њену миленијумску традицију у српској култури и с обзиром на чињеницу да је она, упркос тако дугој традицији, угрожена у многим подручјима јавног живота у нашој земљи и региону. Одредбама овог закона ћирилице се обезбеђује статус који јој припада као писму већинског народа у нашој земљи.

5) Која промена се предлаже?

Мере које се предвиђају за заштиту и очување ћириличног писма имају у суштини двојаки карактер.

Прве су обавезујуће, и оне шире круг субјеката који су у обавези да користе ћирилично писмо. Према предложеним решењима то би били сви субјекти који послују или обављају

делатност са већинским учешћем јавног капитала. Обавеза употребе ћириличног писма већ је предвиђена Законом о службеној употреби језика и писама за државне, покрајинске и локалне органе власти, јавна предузећа и јавне службе, имаоце јавних овлашћења и др.

Други скуп мера је стимулативне природе и он је првенствено усмерен на приватни сектор, пре свега на средства јавног информисања у приватном власништву, с обзиром на њихов значај у јавном животу. Те мере се односе на могућност установљавања, на основу посебних прописа, пореских и других административних олакшица за субјекте у приватном сектору који се одлуче да користе у свом раду и пословању ћирилично писмо.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Доношење закона је неопходно и представља решење за свеобухватно регулисање обезбеђивања институционалне основе за детаљно уређење очувања српског језика и ћириличног писма, нарочито имајући у виду чињеницу да у правном промету већ постоји Закон о службеној употреби језика и писама, коме је овај закон додатна подршка.

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Одредбе нацрта закона ће утицати на различите начине на одређене циљне групе. Тако ће, с једне стране, он донети мере које су обавезујуће, и оне шире круг субјеката који су у обавези да користе ћирилично писмо. Према предложеним решењима то би били сви субјекти који послују или обављају делатност са већинским учешћем јавног капитала. Обавеза употребе ћириличног писма већ је предвиђена Законом о службеној употреби језика и писама за државне, покрајинске и локалне органе власти, јавна предузећа и јавне службе, имаоце јавних овлашћења и др.

С друге стране, он предвиђа и мере које су стимулативне природе које се односе на приватни сектор, пре свега на средства јавног информисања у приватном власништву, с обзиром на њихов значај у јавном животу. Те мере се односе на могућност установљавања, на основу посебних прописа, пореских и других административних олакшица за субјекте у приватном сектору који се одлуче да користе у свом раду и пословању ћирилично писмо.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоје важећи документи.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Не.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (status quo).

У случају недоношења закона не би се остварило потребно обезбеђивање институционалне заштите српског језика и ћириличног писма и то би довело до даљег смањивања степена њихове употребе у свакодневној комуникацији.

11) **Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?**

Није релевантно.

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Одредбама овог нацрта закона дефинише се друштвена брига о језику и матичном писму, и њихова заштита, без којих се не може обезбедити ни одговарајући статус службеног језика и матичног писма у целокупном јавном животу и правном промету. Та разграната и координирана активност, и у науци и изван ње, и код нас и у свету, означава се термином *језичка политика*. Одредбама овог нацрта утврђен је темељни садржај језичке политике и идентификоване су институције позване да, у сарадњи с државним органима, воде и спроводе језичку политику, која има и стручно-научне, и правно-политичке, и прагматичке аспекте. Осетљивост ових питања разлог је више да се она не остављају нерешена, да се гурају на маргину друштвеног живота, или чак да се сматрају исхитреним или непостојећим. О друштвеној бризи за језик и писмо не сведоче само земље са сложеном језичком и етничком структуром (нпр. Белгија, Румунија, Словачка, Швајцарска, Шпанија, Италија, Финска) него и прибалтичке земље па и неке земље са симболичком или традиционално потиснутом вишејезичношћу (нпр. Француска, Пољска), али и земље на простору бивше СФРЈ.

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља. односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

1) појачан систем заштите српског језика и ћириличног писма.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Да.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Основни показатељ ће бити повећан степен коришћења српског језика и ћириличног писма у свакодневној комуникацији и то пре свега у домену примене овог нацрта у односу на очекиване ефекте стимулативних мера које се односе на приватни сектор, пре свега на средства јавног информисања у приватном власништву, с обзиром на њихов значај у јавном животу.

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана "status quo" опција?

У току анализе разматрана је могућности status quo – не доношење Закона о употреби српског језика у јавном животу и заштити и очувању ћириличног писма. Ова опција није одржива из разлога што без ње није могуће обезбедити потпуно очување српског језика и ћириличног писма.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

У току анализе разматрана је могућности недоношења закона. Ова опција није одржива из разлога што више није могуће без законског оквира обезбедити потпуно очување српског језика и ћириличног писма.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Нацртом закона су предвиђене и мере које су стимулативне природе које се односе на приватни сектор, пре свега на средства јавног информисања у приватном власништву, с обзиром на њихов значај у јавном животу. Те мере се односе на могућност установљивања, на основу посебних прописа, пореских и других административних олакшица за субјекте у приватном сектору који се одлуче да користе у свом раду и пословању ћирилично писмо.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Нацртом закона је ради разматрања питања из надлежности Владе и давања предлога, мишљења и стручних образложења, предвиђено да Влада образује посебно тело, тј. Савет Владе за српски језик, који ће са стручног становишта пратити и анализирати стање у области употребе српског језика у јавном животу и спровођења мера ради заштите и очувања ћириличног писма, као матичног писма и предлагати мере за унапређење стања у

области употребе српског језика у јавном животу и заштите и очувања ћириличног писма, као матичног писма српског језика.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Ове мере су такође важне.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Да. Постоје више удружења грађана који се залажу за појачање степена заштите и коришћења српског језика и ћириличног писма.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Да.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Опција је пуна примена регулаторне постојећег Закона о службеној употреби језика и писама и након његовог усвајања и овог Нацрта закона.

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

У предстојећем периоду неће бити значајнијих ефеката на јавне приходе и расходе.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Није потребно обезбеђивање додатних средстава у буџету.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

Неће утицати на међународне финансијске обавезе.

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

Нема додатних трошкова.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

Да.

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Уколико се кроз посебне прописе усвоје стимулативне мере за коришћење српског језика и ћириличног писма, ефекти ће бити смањивање трошкова за друге институције и приватни сектор.

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроквати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Нацрт закона неће створити додатне трошкове за привреду.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Не.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Не.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Не.

6) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Не.

7) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Није релевантно.

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Изабрана опција неће грађанима проузроковати трошкове, а нематеријалне користи се односе на очување традиције.

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

Не.

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Не.

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопима запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Не.

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Нацрт закона не дискриминише ни једну категорију лица, јер они своја права равноправно остварују кроз примену Закона о службеној употреби језика и писма.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

Не.

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Не.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Не.

ПРИЛОГ 8:

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

Нацрт закона не проузрокује никакав утицај на животну средину, укључујући воду, ваздух и обновљиве изворе енергије.

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

Нацрт закона не проузрокује никакав утицај на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну.

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

Нацрт закона неће произвести никакав утицај на здравље људи.

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

Нацрт закона не представља ризик по животну средину и здравље људи.

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Нацрт закона не утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област.

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уведе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Нацртом закона је ради разматрања питања из надлежности Владе и давања предлога, мишљења и стручних образложења, предвиђено да Влада образује посебно тело, тј. Савет Владе за српски језик, који ће са стручног становишта пратити и анализирати стање у области употребе српског језика у јавном животу и спровођења мера ради заштите и очувања ћириличног писма, као матичног писма и предложити мере за унапређење стања у области употребе српског језика у јавном животу и заштите и очувања ћириличног писма, као матичног писма српског језика.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Није потребно спровођење додатних мера за побољшање капацитета јавне управе.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

Није потребно.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Да.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Не.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Не.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Нацртом закона је ради разматрања питања из надлежности Владе и давања предлога, мишљења и стручних образложења, предвиђено да Влада образује посебно тело, тј. Савет Владе за српски језик, који ће са стручног становишта пратити и анализирати стање у области употребе српског језика у јавном животу и спровођења мера ради заштите и

очувања ћириличног писма, као матичног писма и предлагати мере за унапређење стања у области употребе српског језика у јавном животу и заштите и очувања ћириличног писма, као матичног писма српског језика.

Осим тога, републичким, покрајинским и локалним прописима, у складу са посебним законима, могу се установити пореске и друге административне олакшице за привредне и друге субјекте који у свом пословању односно у обављању своје делатности одлуче да користе ћирилично писмо, што укључује и коришћење ћириличног писма у електронским медијима и приликом издавања штампаних јавних гласила.

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Да.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Није потребно спровођење јавне набавке.

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Не.

ИНФОРМАЦИЈА О СПРОВЕДЕНИМ КОНСУЛТАЦИЈАМА У ТОКУ ИЗРАДЕ НАЦРТА
ЗАКОНА О УПОТРЕБИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ЈАВНОМ ЖИВОТУ И ЗАШТИТИ И
ОЧУВАЊУ ЋИРИЛИЧКОГ ПИСМА

1) Да ли су у току израде нацрта прописа спроведене консултације са циљним групама и заинтересованим странама* (ако нису спроведене потребно је навести разлог)?

У току израде Нацрта закона о употреби српског језика у јавном животу и заштити и очувању ћириличног писма, спроведене су консултације са Министарством просвјете и културе Републике Српске где се такође доноси закона сличне садржине, а у циљу уједначавања текста оба закона у навећој могућој мери. Осим тога републички секретаријат за законодавство Републике Србије је интензивно учествовао у писању нацрта овог закона.

2) У ком временском периоду су спроведене консултације?

Консултације су спроведене у претходних неколико месеци.

3) Које методе/технике консултација су коришћене (фокус група, округли сто, полуструктурирани интервју, панел, анкета, прикупљање писаних коментара, итд.)?

Консултације су спроведене путем размене писаних коментара и директне комуникације.

4) Ко су били учесници консултативног процеса?

Учесници су били представници Министарства културе и информисања Републике Србије, представници Министарства просвјете и културе Републике Српске и Републичког секретаријата за законодавство Републике Србије.

5) Које примедбе, сугестије и коментари упућени током спровођења процеса консултација су прихваћени и уврштени текст у предлога/нацрта прописа?*

Прихваћене су оне примедбе и сугестије Министарства просвјете и културе Републике Српске које су у складу са нашим законодавним системом.

6) Које примедбе, сугестије и коментари упућени током спровођења процеса консултација нису уважени и који су разлози за њихово неприхватање?*

Нису прихваћене су оне примедбе и сугестије Министарства просвјете и културе Републике Српске које нису у складу са нашим законодавним системом.